

тимедіаінформації на заняттях з іноземної мови є по суті формування професійних компетенцій у майбутніх фахівців, що в цілому визначає їх професійну компетентність, а значить і конкурентоспроможність на ринку праці.

Література

1. Зеер Э. Ф. Компетентностный подход к образованию // <http://www.urogao.Ru/konf2005.php?mode=&exmod=zeer>.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики) / За заг. ред. О. В. Овчарук. — К.: К.І.С., 2004. — 112 с.
3. Селезнева Н. А. Размышления о качестве образования: международный аспект // Высшее образование сегодня. — 2004. — № 4. — С. 35—44.
4. Копил Г. О. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у процесі вивчення іноземних мов: дис... канд. пед. наук: 13.00.04. — Інститут вищої освіти АПН України. — К., 2007. — 248 с.

В. О. Пішванова, доц.,
О. Г. Малінко, ст. викладач,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ (З ДОСВІДУ МАНЧЕСТЕРСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

Роль інформаційно-комунікаційної технології у вивченні мови головним чином обмежена використанням можливостей, які надані студентам для їхнього самостійного навчання. Більшість навчальних планів не передбачають залучення молодших викладачів до навчального процесу, який відбувається у комп'ютерних лабораторіях, і велика частина викладачів не

мають достатньо часу, аби забезпечити діяльність, в основі якої лежить застосування інформаційних технологій. Однією з переваг персонального комп'ютера як засобу є його т. зв. «персональний» аспект, тобто він є особистою власністю і найкраще використовується особами чи групою осіб, що працюють злагоджено. Виховна роль інформаційно-комунікаційної технології у забезпеченні вивчення мови не залежить лише від наявності відповідних ресурсів, але й також від розуміння студентами того, що, де, як і чому потрібно використовувати їх (ресурси).

Майже кожне загальнопоширене посилення на інформаційно-комунікаційну технологію, що стосується мов, виділяє роль комп'ютерів як засобу для вивчення, аніж для викладання. Центри з вільним доступом оснащені персональними комп'ютерами з навушниками й мікрофонами і використовуються особами на їхній власний розсуд.

У той час, як сучасні лабораторії для викладання мови забезпечені комп'ютерами із різноманітною конфігурацією, що управляються за допомогою викладацького пульта, підводні камені цього виду інструктажу (виходячи із нестачі тренувальної практики для викладачів) все ще залишаються відчутними. У Британських університетах, зокрема у розповсюдженні широкої мовної програми, відбувається потужний потік викладачів мови: нештатних, асистентів викладача зі своїми дослідженнями чи іноземні асистенти без досвіду, і найчастіше виникає розрив у функціонуванні нових технологій та в їхній компетентності чи у наявності часу, який необхідний для здійснення навчального процесу.

Серед викладачів панує сильна віра в те, що відведені години на навчання повинні бути направлені на взаємодію між викладачем і студентом та між студентами загалом, аніж між студентом і комп'ютером. Тоді як нове покоління мультимедійних лабораторій з вивчення мови за допомогою поліпшення якості технологій здолало ряд проблем (технічних, проблему забезпечення аудіо- та відеоконтентом), і програма щодо авторських прав вдосконалилася, що тепер дозволяє викладачам відправляти свої власні доробки через комп'ютер, популярність цього підходу проявляється відчутніше у школах, ніж в університетах. Кінцевим результатом для багатьох університетів стало те, що комп'ютер використовується головним чином у центрі з власним доступом частіше, аніж в аудиторіях.

Методика викладання і вивчення мови за допомогою комп'ютера може покращити чи урізноманітнити схильність до вивчення і якість досвіду шляхом введення більш різноманітних засобів, які зроблять підхід до кожного студента індивідуальним. Необхідно зосередити увагу на ролі, яку відіграє комп'ютер стосовно індивіда, і на особливостях того, яке місце він займає у центрі з вільним доступом, що є в наявності для індивідуального використання. Оскільки університети розвинули систему вільного доступу, на сьогодні переважна більшість апаратних засобів складається із телевізорів, відеомагнітофонів разом із супутниковим зв'язком і комп'ютерів з різною конфігурацією, що підключені до університетської мережі та мають доступ до INTERNET. Зосередження на технологічному аспекті полягає в індивідуалістичному підході кожного студента, зокрема без контролю зі сторони викладачів. У минулому багато дослідників у цій сфері присвятили свої роботи оформленню інтерфейсу студентських комп'ютерів і оцінці ролі використання комп'ютерів у якості віртуальних інструкторів.

Однак, комп'ютер у центрі з вільним доступом є не просто рятівником в інструктивному програмному забезпеченні. Наприклад, у Мовному центрі Манчестерського університету комплекс програм став доступним для студентів, деякі з цих програм належать до інструкційних, інші — більш практичні, є програми, які стали цифровими версіями багаторазових комп'ютерних пакетів програм, а деякі навіть не мали на меті слугувати вивченню мови тощо. Рівень інтерактивності і невідкладності зворотного зв'язку, що запропонований студентам завдяки таким програмам, робить їх ідеальними для використання у вільному доступі. Цифрові мультимедійні пакети програм також пропонують навігаційні переваги над т. зв. магнітними касетами (бобіни) завдяки своїй якості, яка дає можливість швидкого доступу до аудіо, відео кліпів, які в свою чергу поєднані разом із текстом/вправою, що відображаються на моніторі. Тим часом програмне забезпечення, що розроблено не для вивчення мови, може включати у себе програми для обробки тексту разом з перевіркою орфографії, граматики й тезаурус (словник синонімів і антонімів) та INTERNET. Тому важливим залишається триматися осторонь від підходу, який націлений на залучення програм і який вказуватиме переваги одного застосування над іншим, а натомість зорієнтуватися на тому, яким саме чином учні/студенти використовуватимуть

широкий спектр ресурсів, що є доступними для них зараз. Також потрібно зосередити свою увагу на ролі самостійного вивчення формальних інструкцій.

Головною ознакою технологічного розвитку у вивченні мови стало зростання ролі центру з вільним доступом. Манчестерський університет заснував свій власний Мовний центр у 1997 році, але ще раніше забезпечив процес прослуховування і візуалізацію аудіо і відео відтворенням і швидкою подачею матеріалу через супутник. Центри з вільним доступом до комп'ютерів були розроблені окремо, і лише згодом Мовний центр об'єднав їх усіх разом.

Ця еволюція є частково логічним розвитком на основі координації синергетичного устаткування і ресурсів для вивчення мови, і результатом численних диспутів, що і досі тривають з приводу автономного навчання.

У той час як лінгвафонні кабінети першочергово використовуються як викладацькі кімнати, у Манчестерському університеті Мовний центр розроблений тільки для самостійного використання. Заснування Центру було, однак, лише початком процесу введення самостійного підходу до вивчення культури Університету. Якби послуги Центру не користувалися попитом час від часу, зокрема, серед зацікавлених студентів, тоді вони потребували б підтримки і навіть помічників у досягненні навчальних цілей, також — виникла б потреба у відповідних ресурсах. У книзі Девіда Гарднера і Ліндсей Міллер роз'яснюється як саме взаємозалежність між навчальним кабінетом, сферою публічного вивчення і центром з відкритим доступом, сферою індивідуального вивчення потребує за основу чи відокремленого, але міцного зв'язку, чи об'єднаної моделі, але зазвичай існує лише слабкий зв'язок (якщо є такий взагалі). Вони твердять, що викладачу потрібно заохочувати студентів рухатися назустріч автономії у межах навчання і дві галузі (публічного та індивідуального навчання) повинні взаємодіяти між собою. Згідно цієї моделі, Мовний центр Манчестерського університету працює заради створення «сильного зв'язку» у взаємовідносинах між вільним доступом і роботою в аудиторії (у класі) — зв'язку, що закладений і підтримується авторами мовної програми, які акцент роблять на потребі самостійного навчання, забезпечують відповідну будову і її контролюють. Тим часом Мовний центр направляє своїх студентів, щоб ті розвивалися за навчальними стратегіями.

У Манчестерському університеті потенційні користувачі послугами Мовного центру згодом стають мовознавцями, які отримують ступінь повністю або частково у Школі сучасних мов на факультеті вивчення Близького Сходу; велика частина студентів беруть лише 20 кредитів протягом одного року, які виділені на мову; студенти-медики проходять спеціальний підготовчий курс та практику за кордоном. Університет вдався до проникнення інтегрованого незалежного навчання в усі мовні навчальні програми, залучаючи при цьому робочу групу, викладацький склад. Визначним прикладом цього процесу є т. зв. програма Тандем, яка об'єднує носіїв французької, німецької, іспанської, італійської мов разом з носіями англійської заради злагодженого навчання разом. Тандем — програма, яка передбачає підтримку керівника студентської групи, але формально він не завжди існує, і тому студентам необхідно застосовувати свої власні можливості, щоб досягнути цілей у навчанні. Ці студенти можуть навчатися на будь-якому факультеті Університету і тому вони шукатимуть матеріали, які необхідні безпосередньо для навчання або ж для власних потреб. Основною перевагою для студентів залишається їхній партнер, який також може порадити інші мовні джерела, і зусилля, яких необхідно докласти щодо текстів, що базуються на першоджерелі, щодо використання мережі INTERNET та інших засобів масової інформації, яких можна розтлумачити за допомогою носія мови. Студенти програми Тандем упорядковують величезну купу документів, що стосуються незалежної і сумісної роботи задля її оцінки, включаючи електронні листи, якими вони обмінювалися, відгуки з приводу роботи кожного і аудіо записи розмов. Така система широко запроваджена у Школі сучасних мов, але її роль менш значна у навчальному курсі, ніж для студентів програми Тандем, які відвідують заняття, виконують завдання, задані їхніми викладачами, і проходять у кінці екзаменаційний контроль. Проте самостійне вивчення на сьогодні повністю підпорядковане курсам, які викладені у підручниках та в аудиторіях. Від студентів вимагають подати увесь пакет документів, що засвідчує їхню роботу і показує рівень майстерності, якого вони набули під час навчання, яких успіхів досягнули у граматиці, наскільки поповнився їхній словарний запас. Така система включає у себе елементи самоаналізу, планування роботи і також вимоги, що зазначені вище, які надходять безпосередньо до студентів через їхніх керівників групи. Більшість студентів використовують у своїх цілях Ін-

тернет, інші медіа-засоби, також ресурси, якими забезпечена бібліотека Мовного центру.

Використання програмного забезпечення для вивчення мови за допомогою комп'ютера, ціллю якого є тренування граматичних навичок, рекомендоване студентам під час самостійного навчання. Що стосується інших пакетів програм, то вони поступово запроваджуються у навчальних закладах.

На сьогодні стає популярним використовувати на практиці бізнес-мову. Такі мультимедійні інновації як Enterprise (OUP), Business Interaktiv (Stanley Thornes), European Business Environment Germany (Euromedia CALL) й інші користуються популярністю серед мовознавців. Щоправда, за винятком середовища, де вживається бізнес-мова, буде важко визначити програми, які обслуговують студентів-мовників у їхніх специфічних цілях. У той час як інформація щодо наявності програмного забезпечення доступна студентам на веб-сайті, на ярликах, що містяться на робочих столах комп'ютерів у Мовному центрі, у каталогах бібліотеки і на книжкових полицях, найефективнішим способом донесення новин все ще залишаються настанови і поради керівників студентських груп. Тим часом, внутрішній контроль і перевірка свідчить про те, що головним способом використання інформаційно-комунікаційних технологій залишається Інтернет.

Мовний центр Манчестерського університету використовує інформаційно-комунікаційні технології, щоб допомагати своїм студентам у навчанні, забезпечити їх усім необхідним під час навчального процесу. З досвіду Університету можна зробити висновок, що головне призначення інформаційних технологій полягає в тому, щоб надати гідне індивідуальне навчання студентам. Самонавчання може стати ефективною частиною мовної навчальної програми у випадку, якщо будуть створені належні умови для цього. Процес навчання може розпочинатися в аудиторії або під контролем керівника групи, також можуть бути задіяні ресурси у режимі он-лайн й інші засоби комунікації, також — спілкування віч-на-віч. Студенти обирають Інтернет як основне джерело достовірної інформації, яке допомагає їм у самостійному вивченні. Слід зазначити, що цей вид навчання вимагає від студентів зосередити всі свої сили, вміння, навички, здібності заради досягнення професійних вершин.